

Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

02 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti, Nadejda Toma, Petru Moraru,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul adjunct al Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Ciobanu, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 12 septembrie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 ianuarie 2015, în cauza penală în privința lui

Feraru Serghei Nicolae, născut la 09.04.1978 în sat. Nimoreni, r-nul Ialoveni, domiciliat în mun. Chișinău, str-la. 3 Caucaz, 2.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 25.04.2014 – 12.09.2014 (prima instanță);

2. 19.09.2014 – 27.01.2015 (instanța de apel);

3. 08.04.2015 – 02.06.2015 (instanța de recurs ordinar).

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 12 septembrie 2014, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în temeiul art. 364/1 Cod de procedură penală, Feraru Serghei a fost condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. c), 90 Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 2 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii pe un termen de probă de 3 ani.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții vătămate Ursu Ana, prejudiciul material 43951 lei și moral 10000 lei, și cheltuieli de judecată 2500 lei.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că inculpatul la 29 aprilie 2011, la notarul public Elena Mocanu, a perfectat un contract de vânzare-cumpărare al lotului pomicol cu nr. cadastral 5501109.249, amplasat în or. Ialoveni, care îi aparținea cu titlu de proprietate, trecându-l în proprietatea cet. Ursu Ana, contra sumei de 43951 lei.

Ulterior, avînd scopul și intenția de dobîndire ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, dîndu-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzînd urmările sale prejudiciabile și, admitînd în mod conștient survenirea acestora, Feraru Serghei a obținut de la cet. Ursu Ana contractul de vânzare - cumpărare al lotului pomicol, sub pretextul înregistrării acestuia la Organul teritorial cadastral Ialoveni. După aceasta, prin înșelăciune, a obținut de la notarul public Pancova Nelli duplicatul titlului de proprietate al terenului cu nr. cadastral 5501109.249 și, la 31.01.2012, a înstrăinat cet. Tichin Radu lotul pomicol sus-menționat, cauzîndu-i părții vătămate Ursu Ana o daună materială considerabilă în sumă de 43951 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de 3 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții și de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 ani.

În motivarea apelului a indicat că, instanța la stabilirea pedepsei nu a luat în considerație pericolul social al infracțiunii săvârșite de inculpat, care anterior fusese tras de mai multe ori la răspundere penală și nu a tras concluzii din aceasta, concluzionând că instanța a pronunțat o sentință prea blândă, care urmează a fi casată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 ianuarie 2015, pronunțată integral la 24 februarie 2015, apelul declarat a fost respins, ca nefondat, cu menținerea sentinței.

4.1. Instanța de apel și-a motivat soluția prin aceea, că prima instanță corect a stabilit starea de fapt și de drept, corect a calificat acțiunile inculpatului conform învinuirii formulate, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și la stabilirea pedepsei a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal și întemeiat a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, considerând că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă fără izolarea lui de societate.

Instanța a conchis că este neîntemeiat argumentul apelantului, privind blîndețea pedepsei, că inculpatul anterior a fost tras de mai multe ori la răspundere penală și nu și-a făcut concluziile cuvenite, deoarece instanța de fond a ținut cont de prevederile art. 16, 61, 75, 76 Cod penal, cât și de art. 364/1 Cod de procedură penală. Deși inculpatul anterior a fost judecat, la momentul comiterii faptei imputate antecedentele penale erau stinse, iar instanța corect și rațional a considerat de a-i stabili o pedeapsă sub formă de închisoare cu suspendarea condiționată a executării acesteia, ținînd cont și de faptul că dînsul a recunoscut faptele indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, astfel, pedeapsa fiind legală și întemeiată, cât și proporțională faptelor comise.

5. Hotărârile judecătorești sunt atacate cu recurs ordinar de către procuror, la 26 martie 2015, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală și care, solicită casarea parțială a acestora, în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului pentru comiterea infracțiunii imputate să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare, fără aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

În motivarea cerințelor a invocat, că instanțele judecătorești la individualizarea pedepsei inculpatului, în opinia recurentului, nu au ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, de pericolul social al infracțiunii săvârșite, că inculpatul anterior a fost tras la răspundere penală și nu și-a făcut concluziile necesare, astfel, neîntemeiat au fost aplicate prevederile art. 90 Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă neechitabilă pentru infracțiunea săvârșită.

6. Judecînd recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărîrii atacate și să rejudece cauza, cu pronunțarea unei noi hotărâri, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, o hotărîre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept în cazul cînd hotărîrea

atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar conform pct. 10) alin. (1) al aceluiași articol, în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

În speța de referință, Colegiul penal lărgit susține că obiect al contestării hotărîrilor judecătorești, atât în instanța de apel cât și în instanța de recurs, a constituit revocarea prevederilor art. 90 Cod penal, care reglementează suspendarea condiționată a executării pedepsei la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție.

Deși la o primă vedere, în circumstanțele cauzei sunt întrunite condițiile necesare pentru a fi aplicată instituția suspendării condiționate a executării pedepsei, pentru acordarea suspendării executării pedepsei se mai cere ca instanța de judecată să aprecieze că scopul pedepsei poate fi atins chiar fără executarea acesteia.

Prin urmare, un aspect omis de către ambele instanțe în pronunțarea hotărîrilor adoptate îl constituie persoana condamnatului, care interesează sub raportul pericolozității sociale decurgînd, în primul rînd din fapta și din împrejurările în care aceasta a fost comisă, iar în al doilea rînd din antecedentele sale penale.

Astfel, Colegiul reține că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii legii în baza căreia persoana se declară vinovată. În același rînd, după caz, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții generale a Codului penal, în special, cele prevăzute la art. 90 Cod penal.

Reieșind din sensul legislației în vigoare cu privire la aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale, la examinarea cauzelor penale în ordine de recurs este necesar de verificat minuțios respectarea de către instanțele ierarhic inferioare a cerințelor legii la aplicarea pedepselor.

În cazul săvîrșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit opera de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, avînd deplină libertate de acțiune în vederea realizării acestei operațiuni.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvîrșite și cu pericolozitatea infractorului.

Din cuprinsul hotărîrilor recurate, rezultă că în privința inculpatului au fost reținute ca circumstanțe atenuante: recunoașterea vinei, căința sinceră, întreținerea a doi copii minori.

Prin urmare, Colegiul conchide că instanțele judecătorești au fost în drept să rețină circumstanțele menționate ca circumstanțe atenuante, însă, pripit au ajuns la concluzia privind posibilitatea aplicării față de inculpat a prevederilor art. 90 Cod penal, în raport cu gravitatea infracțiunii și modul de comitere a acesteia.

Colegiul menționează că aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei este o măsură de politică penală bazată pe încrederea în posibilitatea reeducării condamnatului pe durata suspendării pedepsei. În literatura de specialitate, suspendarea condiționată a executării pedepsei este expusă ca o măsură ce constă în dispoziția luată de instanța de judecată prin însăși hotărîrea de condamnare, de a suspenda pe o anumită durată și în anumite condiții executarea pedepsei stabilite.

Rezultatul principal al aplicării pedepsei constă în aceea că deși pedeapsa este definitiv aplicată, aceasta nu este pusă în executare, astfel că instituția suspendării condiționate a pedepsei ține de condițiile de executare a pedepsei închisorii deja stabilite de către instanța de judecată pe întregul termen de probă.

Altfel spus, executarea pedepsei devine condiționată de conduita condamnatului, iar în caz de nerespectare a condițiilor, ea poate fi revocată.

În cadrul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei instanța, după ce realizează individualizarea pedepsei prin determinarea concretă a acesteia în baza criteriilor generale de individualizare, completează acest rezultat printr-un act de individualizare a executării pedepsei.

Suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei numită de către instanța de judecată prin hotărâre de condamnare de a se suspenda pe o perioadă anumită durată de timp executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

Astfel, urmează a fi delimitată noțiunea de individualizare a pedepsei de cea de individualizare a executării pedepsei.

În această ordine de idei, suspendarea condiționată a executării pedepsei se dovedește a fi o problemă privind executarea pedepsei, dat fiind faptul că obiectul suspendării este executarea pedepsei. Se suspendă executarea pedepsei și nu aplicarea acesteia.

Condițiile pentru acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei sunt prevăzute în art. 90 Cod penal, care se împart în condiții obiective și subiective, primele referindu-se la condamnare, iar celelalte la persoana condamnatului. Îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege nu atrage obligativitatea aplicării instituției, acordarea ei rămânând la opinia instanței de judecată, totodată, această normă poate fi aplicată sau exclusă la orice etapă a procesului penal, întru înlăturarea erorii admise la etapa anterioară.

Din materialele cauzei, instanța de recurs reiterează că, deși au fost îndeplinite cerințele *de iure* ale instituției suspendării executării pedepsei, instanțele urmau să efectueze o analiză completă și minuțioasă a personalității infractorului, urmărind în acest sens comportarea sa în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii și numai în măsura în care se dovedește că săvârșirea faptei se datorează unui concurs accidental de împrejurări și că, pentru îndreptarea sa, nu este necesară executarea efectivă a pedepsei.

Astfel, stările de fapt, dar și circumstanțele în care a fost comisă infracțiunea incriminată inculpatului, pun în vizorul Colegiului penal lărgit incorectitudinea aplicării unei pedepse nonprivative de libertate. Aceasta deoarece inculpatul a comis cu intenție o infracțiune gravă, prevăzută de art. 16 alin. (4) Cod penal, care atentează la patrimoniul persoanei, anterior a fost tras la răspundere penală pentru fapte similare și nu s-a reeducat (f.d. 24), prejudiciul material și moral cauzat părții vătămate nu l-a recuperat, circumstanțe, care nu puteau fi neglijate de instanțele judecătorești la constatarea oportunității suspendării executării pedepsei.

În prezenta cauză, instanța de recurs, găsește întemeiate motivele recursului declarat de procuror și constată că concluzia instanțelor inferioare, precum că corijarea inculpatului este posibilă prin aplicarea prevederii art. 90 Cod penal - suspendarea condiționată a executării pedepsei, a fost una greșită, neîntemeiată și din aceste considerente o va exclude, nefiind considerat faptul că, prin această soluție se înrăutățește situația inculpatului, în raport cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de

procedură penală, deoarece nu s-a efectuat o altă reîncadrare a faptei în sensul agravării și nici nu s-a dat o altă individualizare a termenului pedepsei stabilite în același sens.

Ca agravare a situației inculpatului se subînțeleg situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau un alt alineat nou, literă, de înlocuire a sancțiunii cum ar fi a măsurii educative în pedeapsă prevăzută de sancțiune, din amendă în închisoare, prin mărirea cuantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicarea unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuă, situații de învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început ori orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare.

Cele menționate în acest alineat nu se referă la situația din speță, iar din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, recursul declarat de procuror urmează a fi admis, cu casarea parțială a hotărîrilor judecătorești, în partea stabilirii pedepsei inculpatului, cu excluderea aplicării art. 90 Cod penal.

7. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul adjunct al Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Ciobanu, casează parțial sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 12 septembrie 2014 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 ianuarie 2015, în partea stabilirii pedepsei, în cauza penală în privința lui Feraru Serghei, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărîre, prin care:

Feraru Serghei Nicolae se consideră condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal și i se stabilește pedeapsa sub formă de 4 (patru) ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 2 ani.

Termenul de executare a pedepsei lui **Feraru Serghei Nicolae** se calculează din momentul reținerii acestuia.

În rest, dispozițiile hotărîrilor atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 16 iunie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Nadejda Toma

Petru Moraru